

Handläggare:
Jan Vikenheim

Landstingsstyrelsen

Remiss: Möjlighet att leva som andra – Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)

Ärendet

Socialdepartementet har genom remiss inbjudit Stockholms läns landsting att senast den 6 februari 2009 lämna synpunkter på förslaget till ny lag.

En parlamentarisk kommitté (LSS-kommittén) har gjort en bred översyn av personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och lagen (1993:389) om assistansersättning (LASS). De nationella målen för handikappolitiken har varit utgångspunkt för kommitténs överväganden och förslag.

Kommitténs förslag innebär att LSS ska bestå som rättighetslag för de personer som har de mest omfattande stödbehoven till följd av funktionsnedsättningar. Lagen om assistansersättning (LASS) ska upphävas och tillämpliga delar av denna lag förs in i LSS.

Det har dock konstaterats behövas flera förändringar av lagen. Ett tydligt barnperspektiv skrivs in i LSS. Staten ska ha ett samlat ansvar för personlig assistans. Försäkringskassan fattar beslut om personliga assistenter och staten finansierar insatserna som idag delas mellan kommun och stat. Det ska också bli tydligare regler för hur behovet av personlig assistans ska bedömas. Vidare ska en ny insats i LSS ge rätt till personlig service och boendestöd. Personer med psykiska funktionsnedsättningar ska ha rätt till insatsen daglig verksamhet om de ingår i personkretsen för stöd och service enligt lagen.

Beredningen

Förvaltningens förslag till yttrande har föregåtts av samråd med SLSO, Handikapp och habilitering samt närsjukvårdsavdelningen på Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att yttra sig till socialdepartementet i enlighet med förvaltningens synpunkter i detta tjänsteutlåtande samt

att omedelbart justera paragrafen

Förvaltningens synpunkter*Allmänt*

Förslagen berör i relativt begränsad omfattning landstingens verksamhet. Som följd begränsas förslaget till yttrande till de delar där detta är fallet. Förvaltningen har inget att invända mot förslaget att slå ihop LSS och LASS. Förvaltningen hälsar med tillfredsställelse de förslag som innebär att det ska tas större hänsyn till barnens uppfattningar.

Landstingets expertstöd

Landstingens ansvar enligt förslaget till ny lag inskränker sig enligt dess 2 kap. 1 § andra stycke till ett ansvar för insatser enligt 4 kap. 1 § 1. I denna senare paragraf och punkt anges att landstinget ska svara för särskilt expertstöd. Av betänkandets författningskommentar framgår att paragrafen i fråga motsvarar nuvarande 9 § LSS. I den aktuella punkten har således bara den förändringen gjorts att begreppet *råd och stöd* ersatts med *expertstöd*. Avsikten med detta uppges vara att härigenom förtydliga insatsens innehåll.

Förvaltningen har i sig inget att invända mot denna ändring men kan emellertid samtidigt konstatera att ändringen i egentlig mening inte tillför något. Det hade varit en fördel om utredaren hade på ett utförligt sätt definierat vad begreppet *expertstöd* innebär i sammanhanget. Lagen är alltför vag i denna del vilket riskerat och fortsatt kommer att medföra risk för rättsförluster för den enskilde. Bristen på konkretion innebär dessutom svårigheter för landstingen som ska tillämpa bestämmelsen. Utredningen har redovisat vad som sagts i tidigare förarbeten angående begreppet. Utifrån detta borde det ha varit möjligt att utveckla förslaget. Förvaltningen utgår därför ifrån att regeringen gör de förtydliganden som är nödvändiga för att undanröja den osäkerhet som följer vid tolkning och tillämpning.

Personlig assistent på sjukhus

Huvudregeln i dagens LASS är att assistansersättning inte lämnas för tid då den funktionshindrade vårdas på sjukhus. Om särskilda skäl föreligger kan dock assistansersättning lämnas även för tid då den funktionshindrade vårdas för kortare tid på sjukhus.

Utredaren föreslår att det ska göras möjligt att i vissa fall ha med en personlig assistent under längre tid än idag. En ändring föreslås i detta syfte så att det i den föreslagna lagens 5 kap 5 § andra stycke i stället ska framgå att ersättning ska kunna utgå då den funktionshindrade *under begränsad tid* vårdas på sjukhus. Grundförutsättningen är densamma som tidigare dvs. det ska finnas särskilda skäl för att utge ersättning. Utredaren menar i författningskommentaren till bestämmelsen att en begränsad tid bör kunna avse mellan tre och sex månader. I sin sammanfattning slutligen anser utredaren att regeringen bör ta initiativ till att den tidsperiod som en assistansberättigad i vissa fall kan ha med sin personliga assistent under sjukhusvistelse förlängs.

Förvaltningen tillstyrker att tiden för rätten till personlig assistens vid sjukhusvistelse förlängs. Det kan dock ifrågasättas om rätten ska vara begränsad till en viss i förväg angiven tid. Sådan begränsning har bara betydelse för den personliga assistenten och dennes anställning. Vilken tid rätten ska föreligga för den enskilde brukaren bör avgöras från fall till fall utifrån dennes individuella behov.

Gemensam finansiering av stat och landsting

Utredaren föreslår att regeringen bör undersöka möjligheterna till en gemensam finansiering av stat och landsting av personlig assistans som utförs i nära anslutning till vård.

Stockholms läns landsting konstaterar för sin del att det inte framgår närmare av betänkandet vad detta förslag skulle komma att innebära. Det finns därmed inte heller förutsättningar att ta ställning till det.

Generellt finns det dock enligt förvaltningen anledning att vara försiktig med att införa system med gemensam finansiering till följd av de risker detta innebär för gränsdragningstvister där enskilda kan komma i kläm. Enligt förvaltningen vore det bättre att istället klarlägga att det är staten som har det ekonomiska ansvaret för patienten.

Det riktade statsbidraget

Utredaren föreslår att det riktade statsbidrag som utgår till landstingen för råd och stöd för personer i personkrets 3 ska avskaffas. Istället bör, enligt utredaren, det generella statsbidraget till landstingen utökas med 100 miljoner kronor per år.

Förvaltningen menar att det viktiga i sammanhanget är att de bidrag till landstingen som utgår för olika former av insatser för ifrågavarande personkategorier inte minskas. Detta gäller för det som anses utgöra expertstöd liksom för habilitering och rehabilitering.

Ett avskaffande av det riktade statsbidrag som utgår till landstingen för råd och stöd för personer i personkrets 3 får inte innebära ett avbräck när det gäller landstingens möjlighet att ge den aktuella personkretsen den hjälp som behövs. För Stockholms läns landstings del skulle det ekonomiskt betyda att bidraget minskades med en tredjedel från omkring 31,6 till 18,7 miljoner kronor.

Övrigt

Betänkandet i övrigt berör och behandlar det ansvar som kommunerna och staten har. Förvaltningen avstår från att lämna andra synpunkter i dessa delar förutom vad som angivits inledningsvis.

Miljökonsekvenser av beslutet

Beslutet medför inga konsekvenser för miljön.

Mona Boström
Landstingsdirektör

Anne Rundquist
Chefsjurist